

Täysistunto

Torstai 12.10.2023 klo 10.00—2.07

3.1. Suullinen kysymys ensiasunnon verovapauden poistamisesta (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 30/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.00 **Antti Lindtman sd:** Puhemies! Hallituksen päätösten, leikkausten, vaikutukset alkavat nyt selvitä. Hallituksen oma selvitys osoittaa, että hallituksen leikkaukset osuvat kaikista kipeimmin suomalaisiin nuoriin, 20—30-vuotiaisiin, jotka haaveilevat paremmasta huomisesta, opinnoista, vakiintumisesta, hyvästä toimeentulosta, ja kyllä, monen nuoren unelmana on ensiasunnon ostaminen. Viime vuosina se on kuitenkin kaikonnut monelta nuorelta kauemmaksi. Ensiasunnon ostajien ikä on noussut vuosi vuodelta, ja tällä hetkellä se on jopa 30 vuotta. No tätä monen nuoren haaveen toteutumistahan me on yritetty helpottaa sillä, että nuoret ensiasunnon ostajat on vapautettu varainsiirtoverosta. Sillä on ollut iso merkitys, tuhansien eurojen kustannus, jolla on pyritty helpottamaan sitä, että nuoret paremmasta huomisesta haaveilevat pääsevät ensiasuntoon kiinni, ja erityisesti nyt, kun korot ovat nousseet, se on tullut tarpeelliseksi. Nyt, arvoisa pääministeri, te pudotitte uuden pommin: [Puhemies koputtaa] te aiotte tuoda tämän uuden veron, kustannuksen, nuorille ensiasunnon ostajille ensi vuodesta alkaen — [Hälinää] tuhansien eurojen uuden kustannuksen. [Puhemies koputtaa] Arvoisa pääministeri, miksi jälleen kerran kaikista ryhmistä te otatte tähtäimeen juuri nuoret?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on rakenteellinen muutos varainsiirtoveroon. Varainsiirtoveroa yleisesti pidetään erittäin haitallisena asuntokaupalle. Se, miten tämä kokonaisuus nyt toteutetaan, on se, että omakotitalojen varainsiirtoveroa lasketaan prosenttiyksiköllä ja myöskin osakehuoneistojen varainsiirtoveroa alennetaan. Tällä on arvioitu olevan vauhdittava vaikutus asuntokauppaan laajasti. [Aki Lindénin välihuuto]

Mitä tulee ensiasunnon ostajiin, niin kyllä, vuoden loppuun asti tämä järjestelmä on voimassa. Sen lisäksi hallitus lähtee uudistamaan asp-järjestelmää, joka on sitten taas tarkoitettu helpottamaan ensiasunnon ostajien tilannetta. Kyllä tällä haetaan rakenteellista uudistusta, jolla verotusjärjestelmää muutetaan niin, että saadaan vauhtia meidän asuntokauppaamme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän vielä vastauspuheenvuoron ministeri Mykkäselä, olkaa hyvä.

16.03 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietysti verolait kuuluvat ensisijaisesti valtiovarainministeriölle, mutta tämä kun liittyy asuntopolitiikkaan, niin totean, että sinänsä vaikutusarviointi hallituksen esityksessä kertoo aivan selkeästi, että asuntokaupan odotetaan piristävän tällä rakennemuutoksella. [Vasemmalta: Kuinka paljon?] Tämä on varainsiirtoverojärjestelmää neutraloiva, yksinkertaistava, joka käytännössä tulee aiheuttamaan sen, että vasemmiston täällä paljon peräänkuuluttama asuntokaupan piristämisen toimenpidepaketti vahvistuu tänä talvena ihan tuntuvastikin. Seuraavien kuukausien aikana tulee vain voittajia, [Krista Kiurun välihuuto] ja siitä eteenpäin piristävä vaikutus on kuitenkin tätä vähentävää vaikutusta suurempi.

Jos katsotaan sitten järjestelmää, niin kyllä nykyjärjestelyssä on ollut puolensa ja puolensa. Se on myös kannustanut siihen, että on ollut järkevää lykätä sen ensimmäisen oman asunnon hankkimista siihen, että ostaa sitten riittävän ison, jotta se ensiasunnon ostajan etu syntyy. Tällä on ollut myös haitallisia vaikutuksia. Nyt tämä uusi järjestelmä on yksinkertaisempi ja neutraalimpi tätä kautta.

Tulemme myös asp-asuntosäästötilijärjestelmän enimmäisrajat päivittämään [Puhemies koputtaa] viimein täällä pääkaupunkiseudullakin riittävän korkeille tasoille nopeassa aikataulussa, [Puhemies koputtaa] mikä mahdollistaa myös uuden tavan monien ensiasunnon ostajien rahoittaa hankkeensa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä. [Sebastian Tynkkynen: Teille ei kelpaa mikään!]

16.05 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä vaikea ymmärtää, että se, että te tuotte uuden pysyvän — siis pysyvän — tuhansien eurojen kustannuksen ensiasunnon ostajille, siis juuri heille, joilla se lainan kustannus ja sen saanti on siinä ensiasunnon kohdalla kaikkein vaikeinta, jotenkin edistäisi tai helpottaisi tätä asuntokauppaa. Ja niinhän itse asiassa täällä teidän hallituksen esityksessänne myöskin lukee. Täällä todetaan, että varainsiirtoveron poistaminen ensiasunnon ostajilta ”merkitsee alle 40-vuotiaana ensiasunnon hankkiville nykytilanteeseen verrattuna lisäkustannuksia, jotka saattavat johtaa ensimmäisen asunnon hankinnan lykkääntymiseen”. [Vasemmalta: Oh-hoh!] Näin todetaan täällä teidän omassa esityksessänne, ja silti te olette tämän tuomassa.

Arvoisa puhemies! Kysyn nyt vielä kerran pääministeriltä: Te olette tässä muutoksen tekemässä, mutta jälleen kerran te tuotte 80 miljoonan euron pysyvän vuosittaisen kustannuksen, tuhansien eurojen kustannuksen ensiasunnon ostajille, tilanteessa, [Puhemies koputtaa] jossa niitä ensiasunnon ostajia ensi vuonna tarvittaisiin enemmän. Arvoisa pääministeri, miksi jälleen kerran maksatatte tämän muutoksen erityisesti nuorilla, [Puhemies koputtaa] jotka ennestään eivät ole kovin vahvassa tilanteessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä. [Vasemmalta: Pääministeriltä pyysimme!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2023 vp

16.06 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä nyt täällä esitellään nimenomaan asuntopoliittisena kysymyksenä, [Välihuutoja] teillä voi olla täällä oma vaikutusarvionne, meillä voi olla oma vaikutusarvioimme, vaikka joka puolueella. Mutta jos kuitenkin nyt lähdetään siitä valtiovarainministeriön arviosta hallituksen esityksessä, joka tänään siis valtioneuvostosta on annettu, niin siinä esityksessä valtiovarainministeriö arvioi, että lakiesityksessä esitetyn arvion mukaan vaihdanta asuntomarkkinoilla voi kasvaa noin seitsemän prosenttia tämän esityksen kokonaisvaikutusten myötä. Nettomääräisesti uudistus itse asiassa vähentää varainsiirtoveron tuottoa valtiolle noin 70 miljoonaa euroa. Kuten sanottu, nyt lähikuukausina kaikki hyötyvät veroprosentin alennuksesta. Tämä ensiasunnon ostajia koskeva muutos tapahtuu vasta ensi vuoden alusta.

Tässä markkinatilanteessa on tärkeintä saada yleensä asuntokaupat liikkeelle. Tämä tarkoittaa tietyissä tilanteissa jopa tuhansien eurojen muutosta omakotitalon hankkijalle. Tällä hetkellä meillä on asuntokauppa täysin jäissä, ja tällä on pikemminkin piristävä vaikutus. Toki tässä on puolensa ja puolensa, mutta nyt maalaatte tämän kyllä turhan synkkään kulmaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.07 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erityisesti nyt, kun maailmantilanne on niin levoton, kansalaisille pitäisi tarjota toivon näkymiä ja aivan erityisesti nuorille pitäisi tarjota mahdollisuus parempaan tulevaisuuteen. SDP on täällä jo kesästä saakka vaatinut hallitukselta toimia rakennusteollisuuden kriisiin. Tänään me saimme teiltä teidän esityksenne. Siinä varmasti on jotakin hyvää, mutta sitten siinä on tämä uutispommi: ensiasunnon ostajien verovapaus poistetaan. Tämä on nuorille, jotka haaveilevat siitä omasta kodista, vakava isku. Taas kerran nuoret maksavat sitä laskua.

Puhemies! Kun maailmalla myrskyää, oma koti on kunnan kallis, ja se on sitä erityisesti nuorille. Miksi te maksatatte tämän laskun nuorilla? Pääministeri Orpo, onko tämä sitä sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta, jota hallitus ajaa — sitä sukupolvipolitiikkaa, jota teidän hallituksenne haluaa tehdä? [Vasemmalta: Pääministeri ei enää väistä vastuuta tästä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.08 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelleenkin VM:n arvio sanoo sen, että odotetaan asuntokaupan piristyvän viidellä prosentilla loppuvuoden ajan. Alennettu verokanta on kaikkien käytettävissä, nuorilla ensiasunnon ostajilla on vuodenvaihteeseen asti etu käytössä. Sen jälkeen me uudistamme asp-tiliä, joka tukee ensiasunnon ostajia. Nämä ovat keinoja, joilla me piristämme asuntokauppaa nyt lyhyellä aikavälillä mutta myöskin jatkuvasti. Varainsiirtovero on ollut soraa asuntokaupassa, ja me tarvitsemme asuntokauppaan liikettä. Se luo uskoa.

Ja mitä nuoriin tulee, kyllä minä uskon, että kokonaisuutta, taas kerran isoa kuvaa, katsoen nuorille on kaikkein tärkeintä se, että me saamme maan asioita kuntoon, työllisyyttä ylöspäin, että heillä on näkymiä, että panostetaan koulutukseen ja tutkimukseen ja tuotekehitykseen, joilla tässä maassa oikeasti luodaan sitä tulevaisuudennäkymää, mitä nuoret tarvitsevat — se, että tätä maata ei velkaannuteta henkijieveriin vaan täällä on tulevaisuut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2023 vp

ta. [Timo Harakka: Nostitte juuri veroja! — Antti Lindtman: Haluatte verottaa nuoria enemmän koko ajan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.10 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Asuminen on meille kaikille aivan keskeinen peruspalvelu, ja on hienoa, että tässä salissa siitä kerran-kin puhutaan oikeaan aikaan. Tosiasiaan on, että yhä harvempi suomalainen pääsee omistusasumisen piiriin. Keskustan mielestä omistusasumista tulee kannustaa ja valtion tulee myös omin toimin ohjata ihmisiä omistusasumiseen, koska se kartuttaa pitkällä aikavälillä myös perheen ja suvun varallisuutta. On tosiasia, että ennen muinoin Suomessa oli paljon enemmän kannusteita ja apuvälineitä myös niille perheille, jotka eivät saa vapaata rahoitusta pankeista, ja niillä he pystyivät sitten ostamaan oman asunnon ja myöskin siinä sitten kartuttamaan perheen varallisuutta. Nyt yhä useampi nuori jää vaille omaa omistusasuntoa, ja tämä muutos, jota hallitus nyt on tekemässä, nostaa kynnystä.

Hallitusohjelmassa on aivan oikein luvattu parantaa omistusasumisen edellytyksiä. Millä te sen teette: tuoteko uusia toimenpiteitä, tuoteko kenties rahoitusmarkkinoiden kanssa yhteistyössä uusia välineitä, [Puhemies koputtaa] joilla sitä tietä omaan kotiin madalletaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.11 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä kysymys edustaja Honkoselta. Ensi viikolla lähtee lausuntokierrokselle asuntosäästöpalkkiojärjestelmän, asp-järjestelmän, enimmäishintojen korotus, joka antaa mahdollisuuden nuorille pitkäjänteiseen asuntosäästämiseen. Tätä järjestelmää on Suomessa yhteistyössä kehitetty, ja tarkoitus on nyt tehdä siitä nykyistä parempi mahdollisuus monelle päästä ensimmäiseen omaan asuntoon kiinni.

Edelleen huomautan, että mitä tulee varainsiirtoverojärjestelyyn, niin sitten kun mietitään 200 000:n asunnon ostamista, 300 000:n asunnon ostamista, puhutaan 2 000:n tai 3 000 euron kevennyksestä nykyiseen tilanteeseen, millä voi olla merkittävä vaikutus siihen, lähtee se täysin jäädyksissä oleva asuntokauppa liikkeelle vai ei.

Sitten mitä tulee muuhun, niin hieman kyllä täällä myös nyt ihmettelen sitä, että vasemmisto tänään vaatii erityisesti omistusasumista. [Pia Viitanen: Me ollaan vaadittu ennenkin!] On tärkeää pitää asuntomarkkinoista tasapainoisesti huolta. Meillä on myöskin korotukilainavaltuuksien yhdistämisen puolella ja tuetun vuokra-asuntotuotannon puolella ensi vuodelle piristyvää kehitystä eri toimenpitein tulossa, [Puhemies koputtaa] ja siltä osin viedään monipuolisesti asuntopolitiikkaa eteenpäin. [Krista Kiuru: Vähän hiljaista on ollut sillä rintamalla!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

16.12 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asuntorakentamisen kriisi on pahentunut viikko viikolta, ja olemme SDP:ssä vaatineet hallitukselta reagoimista tilanteeseen jo kesäkuusta lähtien. Tänäpäin hallitus on kertonut uusista toimita, joilla pyritään vauhdittamaan asuntokauppaa. Lähtökohta on tärkeä, nyt tarvitaan laaja-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2023 vp

alaisia toimia. Mutta millä hinnalla hallitus nyt ryhtyy asuntorakentamisen kriisiä ratkomaan? Nuorten kustannuksella.

Arvoisa puhemies! Vielä viime kaudella tuleva ministeri, nykyinen kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja Marttinen piti ensiasunnon ostajien tilannetta tärkeänä. Hän muistutti, että hyvin monen nuoren unelmat liittyvät oman asunnon omistamiseen ja ostamiseen, sitä ei saa enää vaikeuttaa nykyisestä. [Hälinää] Tuntuu, että kelkka on kääntynyt ihan täysin. Arvoisa nuorisoministeri, miten vastaatte tämän päivän nuorille, miten tämä hallituksen päätös vaikeuttaa nuorten sukupolvien asemaa? [Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Bergqvist, olkaa hyvä.

16.13 Liikunta-, urheilu-, ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai on tärkeää, että pidetään huolta meidän nuorista. Meillä on yhteinen huoli juuri siitä, miten meidän nuoret pärjäävät myös jatkossa. Mutta kuten täällä on jo sanottu, on tärkeätä, että katsotaan tätä kokonaisuutta, että luodaan sen tyyppinen maa, että täällä on hyvä olla myös jatkossa, että löytyy työpaikkoja, että voi kouluttautua, saada oman kodin — sekin kuultiin tässä. [Hälinää] Se on se tärkein tehtävä, mikä meillä on, juuri Suomen tulevaisuus, ja siihen tämä hallitus panostaa. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

16.14 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on toteuttamassa aika paljon nyt näitä asumiseen liittyviä heikennyksiä, mainittakoon edellä mainittujen lisäksi vaikka asumistuen leikkaukset ja sitten tämä ARA-tuotannon heikentäminen. Näillä on iso vaikutus asumiskustannuksiin mutta myös kohtuuhintaisten kotien saatavuuteen. Tämä ARA-tuotannon vähentäminen tulee vaikeuttamaan myös segregaatiokehitykseen puuttumista, millä voidaan vastata eriarvoisuuden vähentämiseen ja esimerkiksi nuorten väliseen eriarvoisuuteen, josta myös hallitus on sanonut olevansa huolissaan. Tämä tulee myös tarkoittamaan sitä, että kaikkein pienituloisimmilla on pian todella huonot edellytykset löytää kotia Helsingistä, [Jani Mäkelän välihuuto] ja se vaikuttaa sitten myös työvoiman saatavuuteen. Kysyisin nyt: miksi hallitus haluaa kohdistaa nämäkin toimet kaikkein pienituloisimpiin ihmisiin, joiden asumiskustannukset tässä nousevat?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.15 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, jos nyt mietitään sitä, mikä on se oikeasti tärkein tapa auttaa ihmisiä pääsemään siihen tilanteeseen, että he voivat asumistaan parantaa riippumatta omistusmuodosta, niin se on tietysti työllisyys- ja ostovoima. Siihen tämä kaikki palautuu. Tämä hallitus keventää tuloverotusta, luo edellytyksiä merkittävälle työllisyyden kasvulle ja sille, että ihminen voi nousta omille jaloilleen, päästä myöskin sitä kautta työn ja asumisen syrjään kiinni, [Hälinää vasemmalta] oli se vuokra-asunto tai omistusasunto. [Jussi Saramon välihuuto]

Ja mitä tulee myöskin asumiseen ja myöskin pienituloisten käsillä olevien asuntojen määrään esimerkiksi täällä pääkaupunkiseudulla, niin siinäkin asiassa on hyvä muistaa, että se ylivoimaisesti tärkein kysymys on se, millä kustannuksilla ja miten paljon, miten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2023 vp

nopeasti saadaan markkinaehtoista asuntotuotantoa liikkeelle. Sen osalta meillä on menossa rakennuslain korjaussarja, edellisen hallituksen säätämän rakennuslain korjaussarja, alueidenkäyttölain uudistus ja monia muita toimia, [Eveliina Heinäluoman välihuuto] joilla pyritään siihen, että meillä syntyy kohtuuhintaisemmin, nopeammin asuntoja tavallisten suomalaisten, [Puhemies koputtaa] nuorten mutta myöskin aika nopeasti keski-ikäistävienkin tarpeisiin ja lapsiperheiden tarpeisiin asuntoja. [Puhemies koputtaa] Sen lisäksi on tuetun asumisen järjestelmä, jota kehitetään myös kustannustehokkaampaan suuntaan, kuten on todettu. [Timo Harakka: Mutta ensin otetaan rahat pois!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

16.17 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä kun kuuntelemme SDP:n hyökkäystä hallitusta kohtaan, niin ei voi sanoa mitään muuta kuin että kyllä te heikolla pohjalla olette. [Vasemmalta: Ai jaa!] Ensin te pitkään vaaditte hallitukselta toimenpiteitä, jotta asuntomarkkinoiden tilanteeseen saadaan parannusta, jotta saadaan markkinat taas toimimaan, jotta saadaan ihmisille taas alalla töitä. Kun hallitus tekee muutoksen, joka lisää tutkimusten mukaan erittäin paljon vaihdantaa asuntomarkkinoilla, niin te sanotte, että väärin sammutettu.

Täällä, herra puhemies, asuntonministeri Mykkänen on kertonut ja kuvannut myös sen, mitä toimenpiteitä hallitus tekee erityisesti ensiasunnon ostajien osalta. Meillä on menossa erilaisia toimenpiteitä, jotka koskevat asuntosäästöpalkkiojärjestelmän kehittämistä, jota viedään taas vastaavasti eteenpäin. Ja sen lisäksi totta kai tärkeää on huolehtia siitä, että asuntomarkkinat toimivat ja rakennetaan riittävästi, jotta se rakentaminen on myös kohtuuhintaista.

Kysynkin ministeriltä: Millä aikataululla nämä tärkeät uudistukset ensiasunnon ostajien aseman parantamiseksi tuodaan eduskuntaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.18 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella tämän asuntosäästöpalkkiojärjestelmän — jota on kehitetty hyvässä yhteisymmärryksessä — enimmäisrajat ovat valitettavasti jääneet jo pitkän aikaa jälkeen. Tästä lähtee lausuntokierrokselle muutos ensi viikolla, ja se pyritään saamaan voimaan tänä talvena.

Mitä tulee muihin muutoksiin, tässä viittasin rakentamisen sääntelyyn. Tämä korjaussarja on tarkoitus saada voimaan 1.1.2025 samaan aikaan, kun rakentamislaki tulee voimaan, ja etenemme muutoin luvituksen sujuvoittamisessa siten, että 1.1.2026 on sitten jo pääosa reformeista voimassa. Eli varsin nopeasti pyritään valmistelemaan asianmukaista toimintaa siten, että asuntomarkkina olisi paremmin rasvattu — niin ensiasunnon ostajien kuin muidenkin asunnonostajien tarpeisiin. Ja edelleen korostan, että tietysti kaikki lähtee siitä ostovoimasta, työllisyydestä, johon hallituksen kokonaispolitiikka tähtää. Tätä kautta useampi pystyisi pääsemään kiinni myöskin asuntoon.

Lisäksi pitkäaikaisasunnottomuuden torjuntaan meillä on lähdössä erillisohjelma, johon myös hallitusohjelmassa on varattu rahoitusta ja jonka tähtäimessä on se, että pitkäaikaisasunnottomuuden pieneneminen jatkuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard, olkaa hyvä.

16.19 Elisa Gebhard sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi hyvä huomata, että nuorten ihmisten haaveet eivät hirveästi eroa muiden ikäluokkien haaveista. Nuoret haaveilevat kyselytutkimusten mukaan vakaudesta, vakituisesta työstä ja omistusasunnosta. Hallitus pakottaa nuoret velkaantumaan entistä enemmän rahoittaakseen opintonsa opintolainalla, ja tämä taas on suoraan pois mahdollisen ensimmäisen asunnon ostosta.

Nyt vaikuttaa siltä, että kun ensiasunnon ostajien varainsiirtoveron vapautuksesta luovutaan, jo asuntovarallisuuteen kiinni päässeet tulevat hyötymään nimenomaan nuorten kustannuksella, samalla valtion verotulot vähenevät. Arvoisa pääministeri Orpo, eikö oikeistohallitus ole lainkaan huolissaan siitä, että nuorilla ihmisillä on jo nykyisin vaikeuksia päästä asuntovarallisuuteen kiinni? [Sebastian Tynkkynen: Me nimenomaan pelastetaan nuorten tulevaisuus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.20 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tässä asuntoministeri Mykkänen on erittäin hyvin kuvaillut sitä, mikä on hallituksen asuntopolitiikan kokonaisuus ja miksi juuri tässä hetkessä toimimme niin kuin toimimme: haluamme vauhtia asuntomarkkinoille.

Haluaisin kiinnittää siihen huomiota, että rakennusala on erittäin tyytyväinen tähän ratkaisuun — siellä, missä niitä työpaikkoja tarvitaan, missä halutaan, että rakentaminen lähtee liikkeelle ja että kauppvoja tehdään — koska suurin ongelma tällä hetkellä asuntomarkkinoilla on se, että kauppvoja ei tehdä. Tämä tuo välittömän piristymisen asuntokauppaan niin uusien asuntojen ostoon loppuvuoden aikana kuin myöskin niitten seuraavien asuntojen ostamiseen. [Välihuuto vasemmalta]

Ja kyllä se on monelle nuorelle pariskunnalle tärkeää esimerkiksi siinä vaiheessa, kun pitää siirtyä ensiasunnosta perheasuntoon, että tässä tapauksessa puhutaan tuhansien eurojen veronkevennyksestä, niin että silläkin on joku merkitys. Ja mitä nuoriin tulee, kyllä nuorten kannalta kaikkein tärkein asia on se, että on uskoa siihen, että tästä maasta saa hyvän koulutuksen, täältä löytyy töitä, sillä työllään tulee toimeen, siitä rahasta jää mahdollisimman paljon käteen. Silloin on uskallusta lähteä asuntokaupoille. [Puhemies koputtaa] Ja me haluamme siis alentaa [Puhemies koputtaa] varainsiirtoverojärjestelmän veroja kokonaisuudessaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

16.22 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten asema asuntomarkkinoilla on jo nyt heikko. Nuoret haluavat omistusasunnon, mutta hintataso jo nyt vaikuttaa siihen, että haavetta laitetaan eteenpäin tulevaisuuteen, koska ei ole vielä varaa ostaa sitä ensimmäistä asuntoa. [Ben Zyskowiec: No nyt kannattaisi, kun hinnat menevät alas!] Vuosituhannen alkupuolella ensiasunnon ostaminen oli nuorilla yleisempää ja se ostettiin nuorempana kuin nykyisin. Korkeat vuokrahinnat vaikeuttavat ensiasunnon ostamista, nimittäin koska säästöille ei jää nyt niin paljon tilaa. Suurissa kaupungeissa ongelmaa pahentaa se, että asuntomarkkinoilla on todella paljon sijoittajia — 2019 puolet yksi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2023 vp

öistä meni asuntosijoittajille. Olisinkin kysynyt hallitukselta: jos hallituksen tavoite on pirstaa asuntomarkkinatilannetta, niin miksi se tehdään nuorten kustannuksella?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.22 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä taisi edustaja Forsgrénin pääjuonne liittyä asuntomarkkinoiden rakentamiseen. On totta, että meillä vuokra-asuntojen määrä, erityisesti yksityisten sijoittajien vuokraamien asuntojen määrä, on lisääntynyt viimeisen vuosikymmenen aikana. Sinänsä se on mahdollistanut sen, että merkittävä määrä suomalaisia on tämän vuokra-asumisen kautta päässyt kiinni myöskin työsuhteisiin, varsinkin täällä Helsingin seudulla, jossa asuntoja on vaikea löytää. En lähtisi siitä ilmiönä sanomaan, että Helsingin seudulla olisi välttämättä liikaa vuokra-asuntoja; me tarvitaan yleisesti kasvukaupunkeihin, ei ainoastaan Helsinkiin — puhutaan myös Tampereen, Turun ja Oulun seudusta, muutamista muista — lisää asuntoja. Yksi toimenpide niiden jo moneen kertaan luettelemieni lisäksi on se, että tämä hallitus lähtee liikkeelle maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimusjärjestelmän kanssa. Eli suurten kaupunkikeskusten kanssa sovitaan MAL-sopimukset, jotka omalta osaltaan edistävät sitä, että nimenomaan nopeasti jo tässä heikossa suhdannetilanteessa saataisiin kuokkaa maahan, [Puhemies koputtaa] lisää asuntoja suomalaisille, joista suurimmalla osalla se varainsiirtovero siis kevenee, [Puhemies koputtaa] ei nouse, vaikka tästä toinen kuva ehkä jääkin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

16.24 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Ensiasunnon ostajille ymmärrän, että tämä on heikennys.” Näin sanoitte, arvoisa pääministeri Petteri Orpo, itse tänään STT:lle, kun te olette tämän esityksen antaneet. Ensiasunnon ostajalle tämä on heikennys, ja, arvoisa puhemies, siitähän tässä on kysymys. Ei siitä, että vihdoinkin hallitus tekee jotain tälle asuntomarkkinalle, mikä on hyvä, vaan siitä, että jälleen hallituksen politiikan maksajiksi joutuvat nuoret. Hallituksen omakin selvitys niin tästä esityksestä kuin esimerkiksi näistä sosiaaliturvaleikkauksista näyttää toteen sen, että teidän politiikkanne eniten kurittaa nuoria. Nyt kysyn, arvoisa pääministeri, sen tärkeimmän kysymyksen: Kun te muuten haluatte hallituksessa edistää sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta, minkä takia teidän politiikkanne keskeisimmät kärsijät löytyvät aina nuorista? [Puhemies koputtaa] Miten tässä on näin päässyt käymään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.25 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se vaan niin on, että hallituksen politiikka, joka pistää Suomen asioita kuntoon ja luo uskoa tulevaisuuteen, [Hälinää] kyllä se on parasta politiikkaa nuorille. Miljardipanostus tutkimukseen ja tuotekehitykseen, korkeakoulujen, yliopistojen perusopetuksen määrärahat — ne ovat parasta, mitä nuorille voidaan antaa, ja se, että meillä on turvallinen yhteiskunta, ja se, että me katkaistaan velkaantuminen tässä maassa. Ne ovat niitä asioita, mitä nuoret tarvitsevat. Se, että me torjutaan ilmastonmuutosta, luontokatoa — se on parasta, mitä nuorille voidaan tehdä. On parasta nuorisopolitiikkaa, että luodaan harrastusmahdollisuuksia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2023 vp

nuorille, [Hälinää — Puhemies koputtaa] että lisätään viranomaisyhteistyötä, jotta nuorten välisestä väkivallasta päästäisiin eroon, jotta jengiytyminen saadaan vähenemään. Tämä on se iso kuva politiikassa, mitä hallitus tekee.

Mitä tulee vielä tähän asiaan, niin kyllä, tämä heikentää. Se, että ensiasunnon ostajan veroetu heikkenee ja poistuu, kyllä, se heikentää, mutta kun me parannamme asp-järjestelmää samaan aikaan, se parantaa, ja kun me alennamme tätä yleistä verokantaa, se parantaa ylipäänsä asuntomarkkinoiden toimintaa ja alentaa sitä verokantaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

16.26 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuolta vasemmalta laidalta on taas esitelty aivan täysin liioiteltuja väittämiä. [Kimmo Kiljunen: Ei kun pääministerihän kertoi!] Jos ostaa omakotitalon Etelä-Pohjanmaalla [Vasemmalta: Ensiasunnon?] — ensiasunnon — ja jos se maksaa 50 000 euroa, niin käytännössä ensiasunnon ostajan pitää nyt maksaa siitä 1 500 euroa veroa. Te puhuitte tuhansista euroista. Jos ostaa 50 000:n osakkeen, niin pitää maksaa 750 euroa. Te puhuitte tuhansista. [Välihuutoja vasemmalta] Teille kaikille on selvää, että kukaan pienituloisen, josta te siellä vasemmalla puhutte, ei pysty ostamaan Helsingistä omistusasuntoa. [Pia Viitanen: Vielä vaikeampaa on jatkossa!]

Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus, he ovat puhuneet tähän asti asumisoikeusasunnoista. Tuleeko hallitusohjelman mukaan näihin varainsiirtovero? Sitä ei ole aikaisemmin ollut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.28 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osana niitä täsmätoimia, jotka asuntomarkkinoiden tilanteeseen tässä suhdannekuopassa vaikuttavat, hallitus linjasi budjettiriihessään, että asumisoikeusasuntojen, aso-asuntojen, uudisrakentamista jatketaan vielä ensi vuonna. Se järjestelmähän on jälleen oman historiansa tulos. Sillä on ollut hyvä tarkoitus olla vuokra-asumisen ja omistusasumisen välimuotona. Mutta sen nykyisin mukainen tulkinta tekee siitä kasvavan riskipesäkkeen, koska ei pystytä panttaamaan rakennuskantaa, ja tämä johtaa haasteisiin varsinkin peruskorjaustilanteissa. Tämän takia siitä täytyy kehittää toisenlainen järjestelmä.

Meillä on nyt menossa Markus Lahtisen, Pellervon toimitusjohtajan, vetämä selvityserhmä, joka puolen vuoden toimeksiannolla miettii kokonaisuutena meidän ARA-tuetun asumisen järjestelyjä uusiksi. Nämä nykyiset järjestelyt — 40-vuotinen, 20-vuotinen, 10-vuotinen aso — ovat oman historiansa tuotteita, ja me halutaan rakentaa 2020-luvun tarpeisiin kustannustehokkaasti nimenomaan [Puhemies koputtaa — Aki Lindén: Aina menee yli ajan!] eniten tarvitseville suunnattu tuetun asumisen järjestelmä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tämä aihepiiri on tältä erää loppuun käsitelty. [Välihuutoja] — Korjaan, pahoittelut. Edustaja Lindtman, viimeinen puheenvuoro tähän aihepiiriin liittyen.

16.29 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on selvää, että tähän rakennusalan kriisiin toimenpiteitä tarvitaan, mutta en olisi kyllä ikinä voinut uskoa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2023 vp

että se toimenpide, jolla kokoomus aloittaa tämän tilanteen korjaamisen, on se, että te ryhdytte verottamaan nuoria ensiasunnon ostajia — tuhansien eurojen uusi vero ensiasunnon ostajille tilanteessa, jossa ennestään korkeiden korkojen johdosta, aikaisempaa korkeampien korkojen johdosta, se on entistä vaikeampaa monelle nuorelle. Ja sitten te vetoatte, että nyt on vielä pari kuukautta aikaa ostaa heillä, joilla on mahdollisuus.

Sain itse asiassa tämän kyselytunnin aikana viestin eräältä nuorelta, joka totesi, että eipä taideta tähän enää ehtiä, että sillä omalla pesämunalla, joka on kerätty, maksetaan opintolaina pois ja lykätään asunnon hankintaa tulevaisuuteen. Tämä on todellisuus monen nuoren kohdalla. Eivät he tässä parissa kuukaudessa ehdi saada lainapäätöksiä. Vielä kerran, arvoisa pääministeri: voisitteko vielä harkita uudelleen, [Puhemies koputtaa] voisitteko vielä harkita uudelleen, että tätä uudistusta ette maksattaisi jälleen kerran nuorilla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo... — Ministeri Mykkänen pyytää puheenvuoroa, ja sen myös saa. [Välihuutoja vasemmalta]

16.30 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siis ensinnäkin nyt jos katsotaan sitä, mitä asuntokaupalle on tapahtumassa, niin valtiovarainministeriön arvion perusteella seitsemän prosenttia voi piristyä asuntokauppa. [Vasemmalta: Esimerkiksi!] Suurimman osan niistä, jotka tällä hetkellä miettivät, onko varaa ostaa, eikö ole varaa ostaa, kustannukset siitä ostamisesta pienenevät tai varainsiirtovero pienenee alkaen tänään. [Vasemmalta: Sijoitusasuntoja!] Tällä on kyllä myöskin... Jos ajatellaan nyt meidän tulevaisuudenuskoa, sitä, miten nähdään, että pystytään se ensiasunnon jälkeinen asuntokin hankkimaan, niin jokainen, joka on ensiasuntoa hankkimassa, on myöskin kiinnostunut myöhemmin siitä, mikä on seuraava vaihe. Ei tätä näin kategorisesti voi ajatella, että minua kiinnostaisi vain ensiasunto tai sitten ei ollenkaan ensiasunnon tilanne.

Kokonaisuutena edelleen sanon, että se oleellisin kysymys on se, onko tässä maassa töitä niille nuorille, jotka tällä hetkellä miettivät, voivatko valmistumisen jälkeen sijoittaa oman asunnon hankintaan. Onko heillä tulevaisuudenuskoa, onko heillä töitä, kasvaako ostovoima, pyöriikö asuntokauppa, syntykö asuntoja. Tämä kokonaisuus [Puhemies koputtaa] on kyllä sitä asuntokauppaa piristävä ja rakentamista lisäävä. [Eveliina Heinäluoma: Uskoa tulevaisuuteen!]

Kysymyksen käsittely päättyi.